

С Т А Н О В И Щ Е

от доктор **Йордан Ангелов Баев** – професор в Института за перспективни изследвания за отбраната при Военна академия „Г. С. Раковски”

на дисертационния труд на **Ивайло Димитров Иванов**

на тема

„Проблеми на взаимоотношенията на САЩ с водещите европейски съюзници в НАТО (1949-1967)”

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор”

по научна специалност „Военнополитически проблеми на сигурността”

професионално направление 9.1. „Национална сигурност”

област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана”

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

В дисонанс с изключително важните цели и приоритети на българската политика през последните две десетилетия за присъединяване и пълноценно участие в Северноатлантическия съюз, досега в националната научна и експертна книжнина липсваха оригинални монографични изследвания за еволюцията в развитието и функционирането на НАТО. Проучването на комплексните проблеми във взаимоотношенията между САЩ и водещите европейски съюзници в Алианса вече представлява нов обособен дял в международните трансатлантически изследвания и е с практическа значимост за по-малките нови страни-членки от Източна Европа като България. Недостатъчното познаване на механизмите за взаимодействие и преодоляване на възникващите противоречия между водещите партньори в НАТО, породени от техните специфични национални интереси, може пряко и негативно да повлияе върху адаптивността и адекватните реакции на българската политика в контекста на нейните собствени взаимоотношения със съюзниците в Алианса. Поради всичко това изборът на темата на дисертацията е особено актуален и допринася за разкриването на неизследван досега в родната историография научен проблем с реално практико-приложно значение.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Дисертацията е разработена в три глави с девет параграфи с общ обем от 325 стр. Използвани са 21 документални източници, публикувани в Интернет, предимно от официални институции на САЩ и архива на НАТО. Литературният обзор съдържа общо 302 научни и научно популярни публикации, около 80 % от които от американски автори. Авторефератът с общ обем от 39 стр. коректно и изчерпателно представя обекта, предмета, целите, задачите, работните хипотези, съдържанието и основните авторски научни изводи и приносни моменти.

Предложената изследователска тема обхваща значителен исторически обособен период и съдържа няколко взаимнообвързани и многоаспектни приblemни елементи с интердисциплинарен характер. Въведен е огромен обем от емпирични данни, които за пръв път се анализират и интерпретират в

българската историография. В процеса на работата над дисертационния труд Ивайло Иванов показва задълбочена професионална култура, изследователски умения и целеустременост, способност за критичен прочит на новоразкритите документални извори, логически обосновани изводи и обобщения.

В първата глава на изследването се разглеждат предпоставките и процеса на създаване на Северноатлантическата организация и нейното институционално изграждане в периода на най-острата глобална конфронтация по време на Студената война. В следващите две глави е направен проблемно-хронологичен анализ на взаимоотношенията на САЩ с основните европейски съюзници през 50-те и 60-те години на ХХ век, чиято разделителна линия е Суецката криза от 1956 г., а ключова разделяща тема - ролята на ядреното оръжие в стратегическите концепции на Алианса. Основната изследователска хипотеза е, че възникналите проблеми в отношенията на САЩ с главните европейски партньори водят до промени в структурата, стратегическите концепции и функционирането на Алианса. Допълнителната ключова теза е за наличието на „мрежи от взаимозависимости“ между отделните аспекти в отбранителните политики и политики за сигурност на Съединените щати, Великобритания, Франция и ФРГ – от „специалните отношения“ между Вашингтон и Лондон до специфичните взаимоотношения с Париж и субординационните връзки с Бон. В края на всяка от трите глави са представени обобщено съответните изводи, до които достига докторантът в своето изследване на проучваните проблеми.

Формулираните в автореферата научни и научно-приложни приноси съответстват на осъществения сравнителен интердисциплинарен анализ и се основават на богат доказателствен емпиричен материал. По темата на дисертацията Ивайло Иванов има две научни статии в специализирано периодично издание („Военен журнал“) и доклад, изнесен на международна научна конференция. Важно е да се посочи също, че редица от изследователските резултати на дисертационния труд вече се използват в лекционни курсове по основни магистърски програми във Факултет „Национална сигурност и отбрана“ на Военна академия „Г.С.Раковски“.

3. Критични бележки

Предвид на значимостта на изследваната проблематика категорично бих препоръчал дисертационният труд да бъде впоследствие публикуван като отделно монографично издание. В процеса на по-нататъшната работа по редактиране на труда ще е уместно да се потърсят и въведат паралелни и допълващи документални извори по темата от британски, френски и германски архиви, които да представят по-пълно политическите намерения и позиции на водещите европейски съюзници в НАТО.

4. Заключение

По своето съдържание, обем и структура, а също и с направените обосновани научни изводи и постигнатите научни и научно-приложни приноси разработената от Ивайло Иванов дисертация отговаря напълно на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в съответствие със Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитие на академичния състав във Военна академия „Г. С. Раковски”.

5. Оценка на дисертационния труд

Предвид на гореизложеното потвърждавам своята положителна оценка за качествата на дисертационния труд. С убеденост ще гласувам с „да” и призовавам уважаемите членове на научното жури също да дадат своя глас за присъждане на образователната и научна степен „доктор” на Ивайло Димитров Иванов.

Член на журито:

Проф. д-р Йордан Баев

11.12.2014 г.

София